

NIEUWSBRIEF STICHTING 'DE GRIJPVOGEL'

Correspondentieadressen: Bovenweg 32, 8422DH Nijeberkoop en info@stichtingdegrijpvogel.nl

Nummer 10/december 2012

Nieuwsbrieven van de Stichting 'De Grijpvogel' beogen geïnteresseerden te informeren over wetenswaardigheden in het licht van het doel van de stichting en over onder handen zijnde initiatieven respectievelijk projecten.

Ik stel het op prijs dat er naar hartenlust op de inhoud wordt gereageerd en er bestaat geen enkel bezwaar tegen dat de nieuwsbrieven ook worden doorgestuurd aan andere (potentieel) geïnteresseerden.

Frans Wuijts

ENKELE BERICHTEN

Donaties en sponsoring

De Stichting 'De Grijpvogel' richt zich ten aanzien van het verwerven van financiële middelen voor de verschillende projecten primair op 'warm geld'. Dit kan worden beschouwd als geld dat wordt geschonken of beschikbaar gesteld als men warm loopt voor een bepaald doel. Hieronder vallen schenkingen van individuele personen (o.a. via 'crowd funding'), bedrijven en andere organisaties evenals fondsen met 'warme doelstellingen'.

De stichting beschouwt subsidies van de verschillende overheden in dit verband als 'koud geld'. Het verwerven daarvan heeft voor de stichting geen prioriteit. Het voorbereidende werk van de stichting brengt enige kosten met zich mee. Hierbij kan worden gedacht aan het passeren van de statuten, inschrijving bij de Kamer van Koophandel, het maken van de nieuwsbrieven, aanschaffen van enig studiemateriaal, reiskosten e.d. Tot dusverre konden deze worden bekostigd uit donaties van enkele gulle gevers, dan wel door het gratis verlenen van diensten of tegen een (sterk) gereduceerde prijs. Niet voor alle werkzaamheden van de stichting kan een beroep op fondsen worden gedaan. De stichting is daarom voornemens de mogelijkheid te openen voor donaties en sponsoring. Hierover zal ik u later nader informeren. Voor wie echter nu al de drang tot het doen van een schenking niet kan weerstaan 😊, is er de mogelijkheid in die zin meteen al iets te doen, bijvoorbeeld door een klein of iets groter bedrag te storten op bankrekeningnummer 25.46.68.380 (Triodosbank) van de Stichting 'De Grijpvogel' te Nijeberkoop met vermelding van 'donatie'. Elke bijdrage, ongeacht de hoogte ervan, zal in dankbaarheid worden ontvangen en aanvaard en het werk van de stichting een impuls kunnen geven.

De 'Ethica' van de filosoof Aristoteles

De studiebijeenkomsten over de 'Ethica' van Aristoteles in 'Le Brocope' in Oldeberkoop onder leiding van bedrijfskundige/filosoof en oud-collega Jaap van Rijswijk uit Utrecht blijken zodanig bij de interesse van de deelnemers aan te sluiten, dat zij hebben besloten er een extra serie bijeenkomsten aan te wijden in januari en februari 2013. Tevens is de belangstelling van ook anderen gewekt en zijn er nieuwe aanmeldingen binnen gekomen. Overwogen wordt daarom, als er 8 à 10 deelnemers zijn, een tweede groep te starten.

Informatie is te verkrijgen bij de Stichting 'De Grijpvogel' op telefoonnummer 0516-850377 of via e-mail info@stichtingdegrijpvogel.nl.

Het project 'Dicht bij mij' van beeldend kunstenaar Liduin van Noord

De 'crowd funding' voor het Project 'Dicht bij mij' van beeldend kunstenaar Liduin van Noord uit Nijeberkoop heeft inmiddels ruim € 1.200,- opgeleverd.

Aanvragen bij diverse fondsen zijn in behandeling. Het project bestaat uit 19 schilderijen van Liduin die ze heeft gemaakt naar aanleiding van gedichten en (lied)teksten van bekende met name Nederlandstalige dichters en tekstdschrijvers zoals Paul van Vliet, Martine Bijl, Toon Tellegen, Baukje Wytsma, Francine Oomen, Herman Finkers, Hans Dorrestijn en diverse anderen. Zodra de financiering van het project gelukt is, zullen de werken, hopelijk in 2013 kunnen worden tentoongesteld in Galerie Noordvleugel in Veenklooster.

Leeuwarder Courant 20 november 2012

Reddingsplan voor gevelsteen Oldeberkoop

OLDEBERKOOP - Even leek het erop dat een bijzondere gevelsteen bij de sloop van de oude gymzaal in Oldeberkoop verloren zou gaan. Maar er is een reddingsplan.

Oldeberkoop krijgt een nieuw multifunctioneel centrum, de huidige gymzaal maakt plaats voor parkeerplekken. De gevelsteen met de rode griffioen uit het gemeentewapen van Ooststellingwerf moet echter behouden blijven, vindt Frans Wuijts van Stichting de Grijpvogel. Hij hoopt dat de steen een plek krijgt in de muur van de nieuwbouw. Hij legde hiervoor al contact met Rik Oswald van de Harlinger Aardewerk- en Tegelfabriek. In april of mei van volgend jaar moet de verhuizing plaatsvinden.

De kosten voor de reddingsoperatie liggen rond de €4000. Om de financiering rond te krijgen vroeg Wuijts om subsidie bij diverse fondsen, waaronder het Bercoopfonds en Rabo coöperatiefonds.

Deze gevelsteen krijgt een plekje in de muur van het nieuwe multifunctioneel centrum. FOTO LC

Inmiddels heeft het Rabo Coöperatiefonds de aanvraag om een bijdrage afgewezen. Het fonds neemt weloverwogen besluiten en geeft geen reden voor de afwijzing. Ook het Bercoop ziet van een bijdrage af. Het project zou niet passen binnen het donatiereglement van dit fonds vanuit de veronderstelling dat de gevelstenen van Ooststellingwerf een gemeentelijke aangelegenheid zouden zijn. De Stichting MFA is echter een zelfstandige stichting die als rechtspersoon los staat van de gemeentelijke organisatie. Ook diverse andere gevelstenen met het wapen van Ooststellingwerf zitten op gebouwen van andere rechtspersonen, zoals o.a. de "Stichting Omroep Organisatie Ooststellingwerf Odrie", de bedrijven Laco Sportcentrum de Boekhorst, het bedrijf 'Lichtfontein' in Appelscha en enkele

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting 'De Grijpvogel'

natuurlijke rechtspersonen. Het kan zijn dat het bestuur van het Bercoop hier een vergissing heeft gemaakt. Zo zijn bijvoorbeeld de vele 'Kunstwerken aan de weg' wel 'een gemeentelijke aangelegenheid'. Ik heb het fonds van het door mij veronderstelde misverstand op de hoogte gesteld.

Kunstwerken aan de weg

De Stichting 'De Grijpvogel' heeft wethouder Sierd de Boer nogmaals geattendeerd op de droevige staat van sommige 'Kunstwerken aan de weg', evenals die van een aantal informatiebordjes. Met name het 'Wegzeichen' op de rotonde bij Oldeberkoop behoeft aandacht, mogelijk ook in verband met de veiligheid. Misschien is dit kunstwerk niet bestand tegen een heftige storm vanwege een diep gat in één van de pijlers en vanwege scheurvorming.

De gemeente heeft in haar Kunst- en Cultuurbeleid 2013 – 2016 als maatregel opgenomen dat er extra aandacht zal worden gegeven aan bestaande kunstwerken en dat deze aandacht structureel zal worden geborgd. Nog in 2012 zal onderzoek worden gedaan (of is reeds gedaan?) naar wie verantwoordelijk is voor welk kunstwerk in de gemeente. De doelstellingen van het budget 'Culturele elementen' zal worden uitgebreid met onderhoud van bestaande kunstwerken. In de periode 2012 – 2016 zullen de bestaande kunstwerken worden onderhouden. De Stichting 'De Grijpvogel' houdt een vinger aan de pols.

GEMEENTEWAPEN, VLAG EN ZEGEL IN PERSPECTIEF (vervolg)

In de vorige nieuwsbrief meldde ik dat ik aandacht zou gaan besteden aan enkele interessante elementen van het wapen van Ooststellingwerf, het oude zegel en de vlag, zoals:

- ❖ De kroon met de bladeren en de parels
- ❖ Staart en voorpoot
- ❖ De groene grasgrond
- ❖ De naambalk
- ❖ De rode bal met gouden ster

Kort geleden heb ik een bezoek gebracht aan het gemeentearchief in Oosterwolde en een reeks stukken, zoals briefwisselingen van oud-burgemeester Bontekoe met o.a. de Hoge Raad van Adel, kunnen inzien. Voor zover interessant voor mijn onderzoek zal ik hierover iets vermelden.

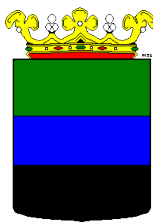
Meer over de kroon

De kroon op het wapen werd (en wordt) door de Fryske Rie foar Heraldryk anders beoordeeld dan indertijd (1963 en 1980) door de oud-burgemeesters Bontekoe en Oosterwijk en ook door de Hoge Raad van Adel. De kritiek van de Fryske Rie op met name mr. Bontekoe was niet mals. Hij werd zelfs beschuldigd van

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting 'De Grijpvogel'

geschiedvervalsing bij het ontwerpen van wapens voor zijn eigen gemeente Ooststellingwerf en Steenwijk: 'Die man ontwerpt aan de lopende band. Hij kan beter op de kwaliteit dan op de kwantiteit letten. Nu is hij net zo'n fabriekje. Het ontwerpen van wapens moet een liefhebberij zijn en hobby's kosten meestal meer dan ze opleveren'. Van Dull tot Backenhagen† van de Fryske Rie in 1965: 'De kroon is sinds de laatste jaren foutief een gewone dorpengemeentekroon; dit hoort een Friese Grietenijkroon te zijn, zoals onlangs bij Koninklijk Besluit van 26 november 1964 wederom vastgesteld op het nieuwe wapen van Hemelumer Oldeferd'.

I – 1818

II – 1964

De beschrijvingen waren als volgt:

I : 25 maart 1818 Hoge Raad van Adel

'In 3 gelijke delen doorsneden, het bovenste gedeelte groen, het middelste lazuur, het onderste zwart. Het schild gedekt door een kroon van goud. De kroon heeft 3 bladeren en 2 parels'.

II : 26 november 1964 Hoge Raad van Adel

"Doorsneden in drieën van sinopel, azuur en sabel, over alles heen een hartschild, doorsneden van goud en keel. Het schild gedekt door een gouden kroon van 3 bladeren en **2 maal 3 parels**"

Nijefurd

Hemelumer Oldeferd is een voormalige gemeente in het zuidwesten van de provincie Friesland. Na de gemeentelijke herindeling op 1 januari 1984 is Hemelumer Oldeferd opgesplitst in twee delen. Een groot deel is samen met de stadjes Workum, Hindeloopen en Stavoren opgegaan in de nieuwe gemeente Nijefurd. Ook deze nieuwe gemeente kreeg een wapen met een kroon met drie bladeren en **2 maal 3 parels**.

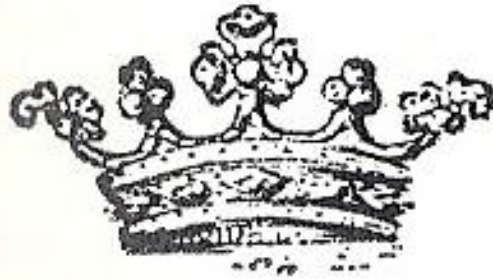
De Fryske Rie is dus van opvatting dat ook de kroon op het Wapen van Ooststellingwerf een grietenijkroon behoort te zijn en niet een standaardkroon. Deze standaardkroon (met drie bladeren en twee parels) is volgens de 'Richtlijnen van de minister van Binnenlandse Zaken van 18 oktober 1977 betreffende het verlenen van wapens aan publiekrechtelijke lichamen' gangbaar voor gemeentewapens:

- Aan elk wapen kan een kroon van drie bladeren en twee parels worden toegevoegd;
- Een andere kroon wordt slechts verleend, indien deze reeds werd gevoerd bij een wapen dat opnieuw wordt verleend, of indien ter verkrijging daarvan bijzondere redenen aangevoerd kunnen worden.

Standaardkroon = Dorpengemeentekroon?

Grietenijkroon

Ik heb aan de Fryske Rie gevraagd of zij dit standpunt ten aanzien van het wapen van Ooststellingwerf ook nu nog huldigt. Mij is toegezegd dat ik daarop een antwoord krijg.

Men kan zich nu afvragen wat het verschil is tussen een 'standaardkroon' (volgens de Hoge Raad van Adel), een 'gewone dorpengemeentekroon' en een 'grietenijkroon'. Het decembern timer van de Fryske Rie foar Heraldyk 1969 van het Tydskrift 'It Beaken', utjown fan de Fryske Akademy, jiergong XXXI – nr. 3-4 geeft met een 'Kronen-tafel' daar meer inzicht in. Deze kronen-tafel is het werk van de hier al eerder noemde heraldicus Van Dull tot Backenhagen.

De 'Kronen-tafel' bevat een overzicht met beschrijving van 'Rangkronen in Nederland, naar voren gebracht en in gebruik aanbevolen in de Raad voor de wapenkunde in Friesland 'Fryske Rie foar Heraldyk', zowel voor particulieren als voor de overheid. De afgedrukte plaatjes zijn niet zo scherp, maar het onderscheid is wel te zien. De beschrijvingen zijn als volgt:

DORPENGEEMEENTEKROON

Hoofdband met ingelegde

- Ovale groene en ruitvormige rode edelstenen
- Aan de voorzijde zichtbaar drie (van de vier) fleurons = moerbeibladeren
- **Daartussen zichtbaar twee (van de vier) hoge enkelvoudige parelstiften**

GRIETENIJKROON

Hoofdband met ingelegde

- Ovale groene en ruitvormige rode edelstenen
- Aan de voorzijde zichtbaar drie (van de vier) fleurons = moerbeibladeren
- **Daartussen zichtbaar twee (van de vier) pareltrossen bestaande uit hoge stiften met daarop telkens drie parels**

De Hoge Raad van Adel verleent slechts dan een andere kroon, indien ter verkrijging daarvan bijzondere redenen aangevoerd kunnen worden. Die redenen zouden dus kunnen liggen in het kunnen aantonen van stelling van de Fryske Rie dat het wapen van Ooststellingwerf een grietenijkroon zou moeten dragen. Is er iemand onder de lezers van deze nieuwsbrief die hiertoe argumenten heeft?

'Iuste iudicate filii hominum': 'Oordeelt rechtvaardig Gij mensenkinderen'

'Rechtvaardigheid' is in het werk 'Ethica' van de Griekse filosoof Aristoteles een belangrijk begrip. Hij behandelt dit daarin zeer uitvoerig. Daar kom ik vast nog wel op terug. Nu eerst even een korte aanduiding die in de tekstbehandeling naar voren kwam tijdens één van de studiebijeenkomsten in Oldeberkoop.

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting 'De Grijpvogel'

De 'Ethica' bestaat uit tien boeken. De titel van het eerste luidt: 'Het doel van het menselijk bestaan is geluk'. Van het tweede boek: 'Voortreffelijkheid van karakter'. Daarin geeft hij al een klein aanzetje tot boek 5 dat geheel over 'rechtvaardigheid' gaat. Aristoteles stelt in het tweede boek dat er twee soorten voortreffelijkheid bestaan: die van het intellect en die van karakter. Intellectuele voortreffelijkheid ontstaat en ontwikkelt zich vooral door onderricht; daar zijn ervaring en tijd voor nodig. Voortreffelijkheid van karakter is daarentegen het resultaat van gewoonte. Geen enkele voortreffelijkheid van karakter ontstaat in ons door natuurlijke aanleg. We verwerven deze slechts door ze te gebruiken, te beoefenen. Door huizen te bouwen, wordt men bouwmeester, door een viool te bespelen, wordt men violist. Zo worden we ook pas rechtvaardig door het verrichten van rechtvaardige daden, door rechtvaardig te handelen.

'Rechtvaardigheid' moet je doen om rechtvaardig te kunnen worden. Daarvoor moet je, zegt Aristoteles, ten eerste weten wát je doet, ten tweede moet je er bewust voor kiezen en het rechtvaardig handelen kiezen om de rechtvaardigheid zelf en ten derde moet je handelen vanuit een vaste, onveranderlijke innerlijke rechtvaardige houding. Men wordt uiteindelijk pas een rechtvaardig mens door een bewust gekozen en herhaald rechtvaardig gedrag vanuit het rechtvaardigheidsprincipe. Wat nu precies rechtvaardig of onrechtvaardig is, behandelt Aristoteles in boek 5. Wellicht schrijf ik daar later iets over.

Het is waardevol dat het (gemeente)bestuur van Ooststellingwerf al vanaf de 14^e eeuw in haar lijfspreuk 'rechtvaardigheid' als opgave toont in het besef dat er bij voortdurende aan moet worden gewerkt. Deze voortreffelijke eigenschap van karakter is nu eenmaal niet van nature gegeven. Wordt vervolgd.

Stichting 'De Grijpvogel'/Frans Wuijts/december 2012